

Nr 185.

Av herrar Vennerström och Herou, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående beredande åt samfällda jordbruk av tillgång till kapital.

Vid förliden riksdag väcktes åtskilliga motioner, vari hemställdes, att statsmakterna skulle understödja kooperativa jordbruk. I dessa underströks kraftigt svårigheterna för jordbrukssammanslutningar av detta slag att erhålla nödigt kapital för jordbruks bedrivande. Denna tanke vann även kraftigt understöd såväl hos vederbörande utskott som i riksdagsdebatten. Andra kammarens 4:de tillfälliga utskott, som tillstyrkte en utredning i motionernas syfte, yttrade, att svårigheterna att anskaffa erforderligt kapital synas väsentligen ha omöjliggjort förverkligande av alla tankar på kollektiva eller kooperativa jordbruk. För den enskilde jordbrukaren har staten sört genom egnahems-lånefonden och jordbrukskassor. En Kooperation av jordbrukare är däremot utestängd från dessa anstalter med deras nuvarande organisation. Det syntes utskottet uppenbart, att detta förhållande icke överensstämde med rättvisa och billighet. Därför ansåg utskottet, att en eventuell utredning i första hand borde inrikta sig på sådan ändring i bestämmelserna för erhållande av lån ur lånefonder och jordbrukskassor, att såväl enskilt som samfällt jordbruk kunde tillgodogöra sig de förmåner, som dessa fonder och kassor erbjuda.

Vid kammardebatten om utskottets betänkande framförde en del talare med mycken styrka liknande synpunkter. Så yttrade en talare, att staten i sin lånepolitik för jordbruket skulle giva samma möjligheter som i fråga om lån åt en annan näring, fiskerinäringen, så att lån kunde beviljas i den utsträckning, som det kan skaffas pengar, med lika rätt för sammanslutningar av t. ex. jordbruksarbetare som för enskilda, naturligtvis mot samma säker-

het för återbetalning av lånen för båda formerna. En annan talare yttrade: »Man borde ge dylika samverkande jordbruksarbetargrupper samma förutsättningar som den enskilde jordbrukaren att utnyttja de förmåner, staten kan vara villig lämna i form av lån till jordbruksändamål och dylikt. Det skulle alltså icke bliva fråga om någon som helst favorisering av nämnda kollektiva företag, utan endast en åtgärd i syfte att få dessa jämnställda med de egnahemsföretag, som hittills bildats i vårt land.» En tredje talare yttrade: »För min del kan jag inte finna annat än att utskottet har fått det rätta greppet på denna fråga. Utskottet lägger nämligen den synpunkten på frågan, att man skall skapa möjligheter för två, tre eller flera personer, som vilja driva jordbruk under den kooperativa formen, samma möjligheter som för enskilda att erhålla för jordbruksdriften nödigt kapital. Det är enligt min uppfattning den rätta vägen.» En fjärde talare yttrade: »Jag utgår ifrån, att det finnes fyra eller fem synnerligen duktiga jordbruksarbetare, som var och en enskild har rätt att av staten erhålla lån, om de vilja bygga ett eget hem. Finnes det då något rimligt förnuft i att vägra dem lån, om dessa fyra eller fem duktiga jordbruksarbetare slå sig tillsammans för att gemensamt driva ett större jordbruk än vad var och en enskild skulle förmå sköta?»

Det förefaller som om dessa uttalanden träffa frågans kärnpunkt. Det är alldeles onödigt att på nytt uppgräva den gamla tvisten, huruvida den enskilda eller den kollektiva driften på jordbrukets område är att föredraga. Det är icke heller meningen, att statsmakterna skola lägga ner penningar och intresse på en konstlad drift, som erfarenheten sedermera till äventyrs kan visa icke har nödiga förutsättningar. Men det är en mycket rimlig begäran, om man kräver, att de samfälliga jordbruk, som faktiskt förefinnas och bäras upp av en stark och intresserad odlarehåg, skola av statsmakterna beredas tillgång till driftkapital på samma villkor, som gälla för den enskilde.

Vi hemställa alltså,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte snarast utreda på vad sätt samfälliga jordbruk kunde beviljas tillgång till kapital på samma villkor, som gälla för enskilda, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan komma att föranleda.

Stockholm den 31 januari 1922.

Ivar Vennerström.

Viktor Herou.